

[Hanne Budtz.]

sagen først burde have været drøftet med universitetet og med Den arnamagnæanske Stiftelses bestyrelse. Jeg er overbevist om, at det ville have været muligt ad den vej at nå til et fornuftigt grundlag — jeg siger ikke til enighed, men til et fornuftigt grundlag for en drøftelse af sagen med de øvrige politiske partier. Jeg er ganske enig med det ærede medlem hr. Poul Møller, der kritiserede, at sagen ikke havde været for i det udenrigspolitiske nævn, for det er dog en sag af udenrigspolitisk betydning. Derefter kunne man så have fremsat et lovforslag, vel at mærke uden at man på forhånd havde bundet sig over for Island.

Når man som jeg er positivt indstillet til en udlevering, er det bittert, at denne sag er grebet så uheldigt an, at man har forskertset muligheden af, at der bliver tale om en gave fra det danske folk. Hvis folketingets medlemmer i tide havde fået lejlighed til at drøfte lovforslaget med vælgerne, kunne vi have haft mulighed for ikke alene at høre den almindelige vælgers mening, men også at søge at påvirke den. Jeg er nemlig ganske enig med det ærede medlem hr. Poul Møller i, at denne sags aktualitet må regnes fra lovforslagets fremsættelse og ikke fra det tidspunkt, da kommissionsbetænkningen kom. En sådan betænkning er altid en afhandling, der er af særlig interesse for specialister eller folk, der er ganske særlig interesseret i den bestemte sag; man kan ikke forvente, at en almindelig drøftelse af en sag finder sted i befolkningen, før sagen konkret foreligger som et lovforslag.

Selvfølgelig kan man sige, at folketingets medlemmer ifølge grundlovens § 56 ene er bundet af deres overbevisning og derfor kan stemme, som de vil, hvad de naturligvis også gør. Men det havde dog været tilfredsstillende, om vi havde fået lejlighed til at overbevise de mennesker, der har valgt os til denne post, om, at den stilling, vi indtager her, er den rigtige. Det har vi foreløbig ikke haft tilstrækkelig mulighed for. Jeg er i den situation, at jeg her tager min stilling netop i medfør af grundlovens § 56.

Jeg vil herefter gerne begrunde, hvorfor jeg mener, at Island bør have overdraget håndskrifterne. Det dansk-islandske fælles-

skab gennem århundreder gjorde Københavns universitet og København i det hele taget til det naturlige og eneste centrum for såvel opbevaring som forskning af håndskrifterne. Jeg mener, at håndskrifterne naturligt hører hjemme i Island, og jeg beklager dybt, at udleveringen uundgåeligt vil medføre et savn for de forskere, som føler sig overordentlig stærkt knyttet til samlingen gennem deres intime arbejde med den. Både ved besøg i samlingen og gennem fjernsynsudsendelsen fik vi et nøje indtryk heraf. Jeg synes derfor også, at det ærede medlem hr. Ålving Andersens voldsomme udfald mod videnskabsmændene, der naturligt er stærkt optaget af denne sag, ganske skyder over målet.

Når jeg afgiver min stemme til fordel for udleveringen, vil jeg forinden stærkt understrege bemærkningerne i betænkningen om forskernes adgang til og instituttets mulighed for at færdiggøre arbejdet, inden håndskrifterne udleveres.

Så spørges der: er det juridisk forsvarligt at udlevere? Det mener jeg det er. Jeg mener, det er et spørgsmål om fortolkning af Arne Magnussens testamente, og netop testamentefortolkning giver som næsten intet andet forhold grundlag for retssager og for dissenser i dommene. Ved testamentefortolkning er det centrale spørgsmål netop: hvad ville testator have bestemt, om han havde kendt de og de senere indtrufne omstændigheder? — altså i dette tilfælde Islands selvstændighed og oprettelsen af Islands universitet i Reykjavik. Jeg for min del fortolker det således, at håndskrifterne i så fald af Arne Magnussen ville være blevet overdraget til Islands universitet.

Det kan heller ikke undgå at gøre indtryk, omend jeg aldrig har været i Island, at håndskrifterne er det islandske folks hovedhjørnesten kulturelt og nationalt set, at det islandske folk mindre end noget andet folk er i besiddelse af håndgribelige nationale historiske minder, og at en væsentlig del af det islandske folk er levende optaget af håndskrifterne. Men der er svagheder i aftalen, og man kan forstå, at de svagheder, den rummer, har kunnet medføre tvivl med hensyn til ens stilling til sagen. Jeg tænker her dels på, at udleveringsaftalen omfatter Flatøbogen, hvad jeg synes